Ministerie van Defensie

Jaarplan 2023
Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen

Colofon

Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen (KMCGS)
Koninklijke Marechaussee (KMAR)
Landelijk Tactisch Commando (LTC)
Brigade Operationele Service & Support (BOSS)

Adres
Kamp Nieuw Milligen
Meervelderweg 19, 3888 NH, Uddel, gebouw 56

Postadres
Postbus 59
3886 ZH Garderen
MPC 38E

Datum
November 2022

Inhoudsopgave

Voorwoord 4

1 Over het KMCGS 5

1.1 Grondslag 5

1.2 Bevoegdheden 5

1.3 Strafbaarstelling 5

1.4 Optreden 6

1.5 Organogram 6

1.6 Toelichting organogram 7

2 Geplande activiteiten 2023 8

2.1 Activiteiten 8

2.2 Overige activiteiten 8

2.3 Monitoren, signaleren en reflecteren 9

2.4 Overzicht voorgenomen onderzoeken 9

2.5 Samenwerking met andere partijen 9

3 Bijlage 10

3.1 Afkortingen 10

Voorwoord

In het tweede kwartaal van 2022 kwam de wereld langzaam uit de greep van het coronavirus. Het virus is nu min of meer onder controle en alle maatregelen zijn teruggebracht tot basishandelingen, zoals testen bij klachten en handen wassen. Hierdoor kan Defensie weer werken, oefenen en optreden zoals voorheen. Het virus is echter niet weg en kan ook in 2023 de nodige invloed hebben op de werkzaamheden van Defensie en daarmee ook op de uitvoering van het toezicht door het KMCGS.

Waar het geruime tijd niet mogelijk was om toezichtbezoeken in het buitenland af te leggen, is dit weer op gang gekomen in het tweede kwartaal van 2022. De verwachting is dat deze werkzaamheden in 2023 verder worden uitgebreid. Operaties van Defensie verlopen steeds meer zoals 'normaal', waardoor de focus van het KMCGS verschuift naar het uitvoeren van fysieke toezichtbezoeken en controles. Het is echter niet ondenkbaar dat het voortdurende tekort aan opgeleid en ervaren personeel binnen de defensieorganisatie potentieel een negatieve invloed heeft op de naleving van de wet- en regelgeving op het gebied van gevaarlijke stoffen en milieu. Het KMCGS heeft dit eerder gesignaleerd. Het is aan Defensie om hier op de juiste wijze mee om te gaan.

Toezicht en controle op het gebied van vervoer, opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen bij Defensie blijven noodzakelijk. Enerzijds om ervoor te zorgen dat Defensie voldoet aan wet- en regelgeving, anderzijds om de organisatie door te lichten en, daar waar nodig, verbeteringen te implementeren. Dit alles met het uiteindelijke doel de veiligheid en het veiligheidsbewustzijn bij Defensie te verhogen. Defensie is een organisatie die zichzelf constant verbetert aan de hand van zogenoemde 'geleerde lessen'.

De verschillende toezichthouders bij Defensie hebben zich sinds 2020 verenigd in het Toezichtberaad. Het KMCGS neemt actief deel aan dit Toezichtberaad. De toezichthouders bij Defensie houden toezicht op verschillende toezichtdomeinen. Rekening houdend met de eigen identiteit en onafhankelijkheid, willen de toezichthouders de krachten bundelen. Het Toezichtberaad heeft als doel om de kwaliteit en de samenhang van het toezicht te versterken en zo het effect en de zichtbaarheid van het toezicht bij Defensie te vergroten.

Luitenant-kolonel M.L. van Heusden
Commandant KMCGS

1 Over het KMCGS

Het Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen (KMCGS) is binnen Defensie de onafhankelijke toezichthouder op het gebied van de naleving van wet- en regelgeving met betrekking tot het vervoer, de opslag en de behandeling van gevaarlijke stoffen. Daarnaast is het KMCGS aangewezen voor de strafrechtelijke handhaving van milieuovertredingen op defensieterreinen en de nationale luchthavens.

1.1 Grondslag

De grondslag van de taken van het KMCGS is beschreven in de volgende documenten:
Algemeen organisatiebesluit Defensie 2021:
- SG Aanwijzing 948;
- Wet vervoer gevaarlijke stoffen artikel 34 lid 2 (Toezicht) en artikel 42 lid 1 onder b (Opsporing);
- Wet luchtvaart artikel 11.1 lid 1 onder c (Toezicht) en artikel 11.3 lid 1 (Opsporing);
- Besluit vervoer ontplofbare stoffen krijgsmacht 2011, MP 40-20 deel 1200;
- Besluit Voorschrift intern vervoer gevaarlijke stoffen Defensie 2011, MP 40-21 deel 3000;
- Besluit Voorschrift voor het merken van munitie en verpakkingen van munitie, MP 40-40;
- Besluit Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie van 4 oktober 2012, nr. 5732502/Justis/12, strekkende tot de aanwijzing van buitengewoon opsporingsambtenaren bij het Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen van de Koninklijke Marechaussee;
- Besluit toezicht en opsporing vervoer gevaarlijke stoffen geldend van 01-04-2013 t/m heden;
- Besluit aanwijzing KMCGS ex artikelen 11.1 en 11.3 Wet luchtvaart van 28 april 2003;
- Besluit aanwijzing ambtenaren VROM-regelgeving (artikel 10-REACH);
- Beschikking van de Minister van Defensie van 18 oktober 1982, directie Juridische Zaken, afdeling wetgeving en publiekrecht nr. CWO 82/037~ betreffende de instelling van het Korps Militaire Controleurs Ontploffingsgevaarlijke Stoffen.

1.2 Bevoegdheden

De bevoegdheden voor het uitoefenen van toezichthoudende en handhavende taken komen voort uit de Algemene wet bestuursrecht (Awb) (artikelen 5:15 t/m 5:17 en 5:19) en de Wet op de economische delicten (WED) (artikelen 18 t/m 21 en 23).

De artikelen uit de Awb handelen over het betreden van plaatsen, vorderen van inlichtingen, kopiëren, meenemen, vorderen van identiteitsbewijzen, het stilhouden van voertuigen en het doorzoeken van voertuigen wanneer dit nodig is voor het KMCGS om taken als toezichthouder te kunnen uitvoeren. De inhoud van de artikelen uit de Wet op de economische delicten is gelijk aan die uit de Algemene wet bestuursrecht, maar aangevuld met het recht op het openen van verpakkingen voor het nemen van monsters.

1.3 Strafbaarstelling

Overtredingen van de Wet vervoer gevaarlijke stoffen (WVGS) en de Wet luchtvaart (WLv) worden aangemerkt als economisch delict en zijn strafbaar gesteld in de Wet op de economische delicten.

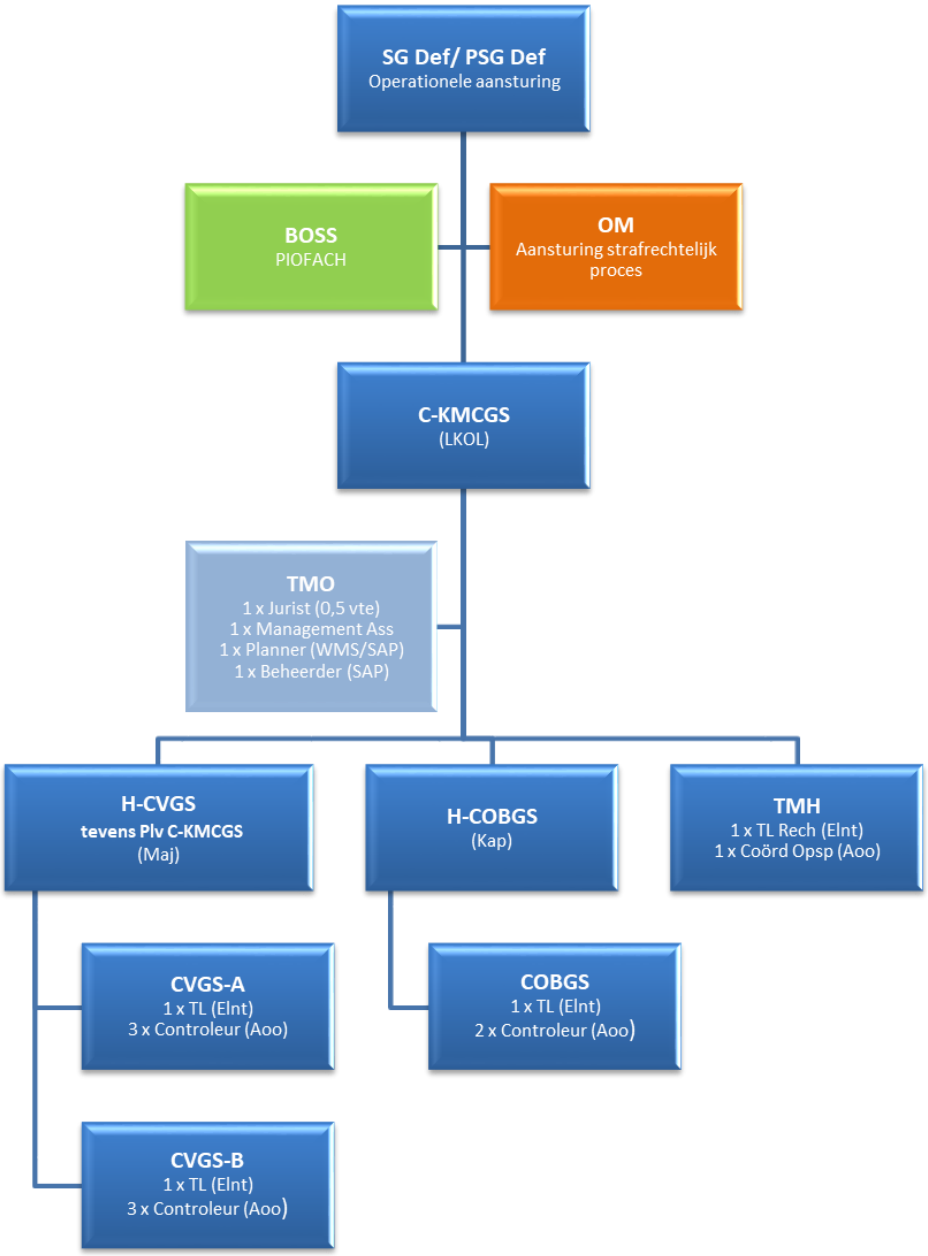
1.4 Optreden

Het KMCGS hanteert in haar toezicht drie vormen van onderzoek (in principe niet met betrekking tot ongevallen): thematisch onderzoek, systeemgericht onderzoek en, in het uiterste geval, strafrechtelijk (opsporings-) onderzoek. Strafrecht is echter het 'ultimum remedium'.

In het thematisch toezicht onderzoekt het KMCGS specifieke onderwerpen die van belang zijn voor het correcte vervoer, de opslag en de behandeling van gevaarlijke stoffen. Met systeemgericht toezicht beoordeelt het KMCGS de opzet, het bestaan en de werking van het veiligheidsmanagementsysteem van Defensie.

Samen met andere interne toezichthouders werkt het KMCGS aan een sterkere positie van het toezicht bij Defensie en daarmee aan een betere balans tussen de driehoek 'beleid, uitvoering en toezicht'.

1.5 Organogram

1.6 Toelichting organogram

Voor het houden van toezicht beschikt de commandant KMCGS (C-KMCGS) over drie teams. Deze teams hebben ieder een andere taak of taakgebied, te weten: 'Controle Vervoer Gevaarlijke Stoffen' (CVGS), 'Controle Opslag en Behandeling Gevaarlijke Stoffen' (COBGS) en milieuhandhaving door de rechercheurs van 'Team Milieuhandhaving' (TMH).

Voor de ondersteuning van deze teams beschikt C-KMCGS in de nabije toekomst over een Team Managementondersteuning (TMO). Dit team bestaat uit vier functionarissen: een jurist (0.5 fte, wordt gedeeld met Militaire Commissie Gevaarlijke Stoffen (MCGS)), een juridisch managementassistent, een planner/SAP-specialist en een beheerder (SAP KL V). Deze functies komen voort uit het programma 'Obelix' en bestaan op papier, maar zijn nog niet gevuld. Op dit moment worden de functiebeschrijvingen geschreven.

2 Geplande activiteiten 2023

2.1 Activiteiten

Het KMCGS is belast met het toezicht op en de handhaving van het vervoer van gevaarlijke stoffen, zoals vastgelegd in de WVGS, de WLv en de dienstvoorschriften die hierop van toepassing zijn. Ten tweede is het KMCGS belast met de controle op de naleving van de dienstvoorschriften voor de opslag van ontplofbare stoffen en voorwerpen, voor het merken van verpakkingen en munitie-artikelen en voor het interne vervoer op inrichtingen van Defensie. Tot slot is het KMCGS aangewezen voor de opsporing van milieuovertredingen bij Defensie, op defensieterreinen en de nationale luchthavens. Milieurechercheurs van het KMCGS hebben een taak bij het afvoeren en strafrechtelijk administreren van door de Koninklijke Marechaussee inbeslaggenomen vuurwerk.

De taken die hieruit voortvloeien zijn:
- Het toezien op en controleren van het veilig vervoeren, opslaan en behandelen van gevaarlijke stoffen door de Nederlandse krijgsmacht in binnen- en buitenland;
- Het toezien op het veilig vervoeren en opslaan van gevaarlijke stoffen door buitenlandse krijgsmachten op Nederlands grondgebied;
- Straf- en bestuursrechtelijke milieuhandhaving op defensieterreinen en de nationale luchthavens;
- Het rapporteren hierover aan de secretaris-generaal van Defensie.

Het effect dat het KMCGS met het toezicht wil bereiken, is dat gevaarlijke stoffen zowel in Nederland, als tijdens oefeningen en missies in buitenland, zo veilig mogelijk worden vervoerd, behandeld en opgeslagen. Het KMCGS houdt zowel aangekondigd als onaangekondigd toezicht.

Het uitvoeren van zogenaamde ‘routecontroles’ hoort tot de dagelijkse werkzaamheden van de controleurs van het KMCGS. Zij zitten een groot deel van de tijd ‘langs de weg’. Als zij een voertuig zien, kan de controleur besluiten om dit voertuig ter controle mee te nemen naar een veilige plaats en daar de controle op eventuele gevaarlijke stoffen te doen. Deze controles zijn niet vast ingepland en zijn uiteraard afhankelijk van ‘het aanbod’ langs de weg. Met het bovenstaande draagt het KMCGS bij aan het verhogen van de veiligheid bij Defensie.

2.2 Overige activiteiten

De milieurechercheurs van het KMCGS moeten door de Koninklijke Marechaussee inbeslaggenomen vuurwerk en lachgas, administratief verwerken voor eventuele rechtsgang en deze middelen aansluitend in opdracht van het OM laten afvoeren naar een opslag of vernietigingsplaats.

Tijdens de coronacrisis heeft het KMCGS moeten improviseren om het toezicht te laten plaatsvinden:
1. Het KMCGS heeft vaker voertuigen gecontroleerd op defensielocaties voor aanvang transport. Daar blijken veilige afstanden tussen controleurs, chauffeurs en nieuwsgierigen eenvoudiger gehanteerd te worden;
2. Het KMCGS heeft de focus verlegd naar administratieve controles met behulp van enquêtes en het opvragen van documenten;
3. Daarnaast heeft het KMCGS meer aandacht besteed aan (kleinschalige) voorlichtingen. Deze gaan niet over hoe het werk moet worden uitgevoerd, maar op welke punten het KMCGS let, wat de onder toezicht staande van ons kan verwachten en waar de werkvloer de nodige informatie kan opvragen om overtredingen te vermijden (namelijk: de VA van het onderdeel, de VKAM-organisatie en de Helpdesk DVVO). Dit lijkt een positieve invloed te hebben op de uitvoering van werkzaamheden. Mogelijk kunnen we dit aantonen in het Jaarverslag 2022.

Deze nieuwe manieren van optreden gaan we voortzetten en uitbreiden in 2023.

2.3 Monitoren, signaleren en reflecteren

Binnen het toezicht monitort, signaleert en reflecteert de KMCGS door het:
1. Controleren (gepland en niet-gepland) van vervoer, opslag en behandeling van GS;
2. Reageren op meldingen;
3. Reageren op incidenten;
4. Opsporen van overtredingen en misdrijven;
5. Voorlichten van personeel;
6. Melden van voorvallen aan de secretaris-generaal van het Ministerie van Defensie.

2.4 Overzicht voorgenomen onderzoeken

- Het KMCGS gaat projecten (VOSS en drones) monitoren waarbij ook nieuwe soorten (lithium)batterijen instromen;
- Controles op opslag en vervoer tijdens missies (Oost-Europa), oefeningen en permanente aanwezigheid (Verenigde Staten en Caribisch Nederland);
- Het voornemen tot een gezamenlijk onderzoek met de IVD naar de retourstroom van munitie heeft inmiddels geleid tot concrete plannen en uitvoering. Dit onderzoek vindt plaats in 2022/2023;
- Samenwerking met de IMG op het gebied van gevarenklasse 7 (radioactief materiaal) en mogelijk uitbreiding naar controles op opslag en afstoting van medicatie en gevaarlijk medisch afval in 2022/2023;
- Door het coronavirus is de samenwerking met de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT), politie en Douane beperkt gebleven tot digitale samenwerking (overleg via MS-teams). Dit wordt, waar mogelijk, weer uitgebreid met fysieke samenwerking in 2023.

2.5 Samenwerking met andere partijen

1. Systeemgericht onderzoek naar de retourstroom van munitie binnen het CLAS, samen met de IVD;
2. Handhaving van wet- en regelgeving op het gebied van radioactief materiaal, samen met de IMG;
3. Verkeerscontroles op vervoer gevaarlijke stoffen, samen met Koninklijke Marechaussee, ILT, politie en Douane;
4. Met het OM moeten afspraken worden gemaakt op het gebied van opsporing. Door constant wisselende functionarissen is dit tot op heden helaas nog niet concreet geworden.

3 Bijlage

3.1 Afkortingen

CLAS	Commando Landstrijdkrachten
COBGS	Controle Opslag en Behandeling Gevaarlijke Stoffen
CVGS	Controle Vervoer Gevaarlijke Stoffen
CWO	Commissie Watersport Opleidingen
DVVO	Defensie Verkeers- en Vervoersorganisatie
GS	Gevaarlijke Stoffen
ILT	Inspectie Leefomgeving en Transport
IMG	Inspectie Militaire Gezondheidszorg
IVD	Inspectie Veiligheid Defensie
KMCGS	Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen
MCGS	Militaire Commissie Gevaarlijke Stoffen
MP	Military Police
OM	Openbaar Ministerie
SG	Secretaris-Generaal
TMH	Team Milieuhandhaving
TMO	Team Managementondersteuning
VA	VernielingsAanwijzing
VKAM	Veiligheid, Kwaliteit Arbo en Milieu
VOSS	Verbeterd Operationeel Soldaat Systeem
VROM	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
WL	Wet Luchtvaart
WVGS	Wet Vervoer Gevaarlijke Stoffen